TRIBUNAL GĦAL TALBIET ŻGĦAR

ĠUDIKATUR
DR. JOSEPH GATT LL.D.

Udjenza ta' nhar il-Ġimgħa, 25 ta' Novembru 2022

Talba Nru: 516/2018 JG
Numru fuq il-lista: 2

John Tanti [K.I. 66759M] u b'digriet ta' dan it-Tribuanl ta' nhar l-20 ta' Jannar 2022 il-ġudizzju ġie trasfuż f'isem Helen Tanti [K.I. 0749754M]

vs

Jean Pierre Ciantar u Carmel Ciantar [K.I. 56766M]

It-Tribunal;

Ra l-Avviż tat-Talba ippreżentat fil-1 ta' Novembru 2018[1], permezz ta' liema l-attur talab lil dan it-Tribunal sabiex jikkundanna lill-konvenuti jħallsu l-ammont ta' seba' mitt Ewro (€700) rappreżenatni xogħol magħmul fuq vettura tal-konvenuti mhux imħallsa rappreżentanti self brevi manu, kif aħjar deskritt fl-istess Avviż. Intalbu wkoll l-imgħax u l-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri kif ukoll ta' mandat ta' sekwestru u ta' ittra uffiċjali;

---

[1] A fol 1 *et seq.*

Ra r-risposta ta' Jean Pierre Ciantar[2], kontenenti kontro-talba fejn, permez tar-risposta eċċepixxa li l-ammont m'huwiex dovut għaliex ix-xogħol imwettaq ma sarx skond is-sengħa u l-arti. Fil-kontrotalba mbagħad jitlob li dan it-Tribunal jodrna lill-attur rikonvenzjonat iħallas l-ammont ta' elfejn ewro (€2,000) rappreżentati danni ikkaġunati fuq l-istess vettura. Intalbu wkoll l-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri, l-imgħax u dawk ta' ittra uffiċjali;

Ra r-risposta ta' Carmel Ciantar[3] fejn eċċepixxa li huwa m'huwiex il-leġittimu kuntradittur għaliex kien biss is-sid tal-vettura u qatt ma ngaġġa lill-attur sabiex jagħmel dawn ix-xogħlijiet;

Ra risposta tal-attur għall-kontro-talba tal-konvenut rikonvenzjonat Jean Pierre Ciantar[4] fejn, b'ħafna kliem, ċaħad li huwa responsabbli għad-danni allegati;

Ra n-nota ta' Carmel Ciantar[5] fejn indika li l-leġittimu kuntradditur kien Jean Pierre Ciantar;

Ra x-xhieda ta' Jean Pierre Ciantar[6];

Ra r-relazzjoni tal-Perit Tekniku Natalino Agius[7], liema perit ġie maħtur minn dan it-Tribunal kif preċedentement presjedut[8];

Ra r-risposta tal-perit tekniku għall-mistoqsijiet tal-attur[9];

---

[2] A fol 11 tal-proċess.
[3] A fol 14 tal-proċess.
[4] A fol 20 tal-proċess.
[5] A fol 19 tal-proċess.
[6] Magħmula fis-seduta tat-22 ta' Marzu 2019
[7] Relazzjoni tinsab a fol 56 tal-proċess.
[8] Ara verbal tat-22 ta' Marzu 2019.
[9] Risposti jinsabu a fol 71 tal-proċess.

Ra x-xhieda tal-istess perit tekniku għall-mistoqsijiet tal-konvenut;

Ra l-affidavit tal-attur[10];

Ra d-digriet ta' dan it-Tribunal kif preċedentement presjedut fejn ċaħad it-talba tal-konvenut Jean Pierre Ciantar sabiex jottjeni l-isfilz tar-relazzjoni peritali[11];

Ra d-digriet mogħti mil-Onor. Prim Imħallef ta' nhar it-28 ta' Ottubru 2020 tramite liema din it-talba ġiet assenjata lil dan it-Tribunal kif presedut[12];

Ra li t-trasfuzzjoni tal-ġudizzju ġiet finalment konkluża permezz ta' digriet ta' dan it-Tribunal mogħti fl-20 ta' Jannar 2022[13];

Sema' x-xhieda in kontro-eżami tal-konvenut[14];

Sema' t-trattazzjoni finali tal-avukati difensuri tal-partijiet[15];

Ra l-atti proċesswali kollha;

Ikkunsidra;

Illi qabel mat-Tribunal iqis l-aspetti legali ta' din il-kwistjoni, tinħass il-ħtieġa li l-istess Tribunal jirrakkolji u jispjega, anke jekk brevement, ix-xhieda miġbura

---

[10] Nota relattiva tinsab a fol 86 tal-proċess.
[11] Mogħti fit-18 ta' Frar 2020 u jbda a fol 95 tal-proċess.
[12] A fol 108 tal-proċess.
[13] Verbal relattiv jinsab a fol 132 tal-proċess.
[14] Magħmul waqt is-seduta tat-23 ta' Mejju 2022.
[15] Liema trattazzjoni ġiet debitament traskritta kif ordnat u tibda a 167 tal-proċess.

f'dawn il-proċeduri. Dan qiegħed isir anke għaliex ix-xhieda ma ġietx kollha mismugħa minn dan it-Tribunal kif issa presedut, u għalhekk qiegħed jagħmel hekk sabiex iserraħ moħħ il-partijiet li dik ix-xhieda ġiet debitament mixtarra. Illi in suċċint, ix-xhieda kienet din li ssewgi.

Illi f'dawn il-proċeduri xehed il-konvenut Jean Pierre Ciantar (ftit jist'a dan it-Tribunal kif issa presedut jifhem għala jidher li saret l-inverżjoni tal-provi), in eżami (jew possibbilment in subizzjoni għaliex it-traskrizzjoni m'hijiex waħda ċara)[16], huwa jispjega li l-attur kellu jaqla' l-windscreen, jaqta' is-sadid u jirranġa daqqa fil-ġenb. Kellu wkoll jiżbogħ is-saqaf. Iż-żebgħa kellha ssir fuq hafna bnadi ta' dan il-vann. Jgħid li mar darbtejn għand l-attur biex jirranġa x-xogħol. Jgħid lix-xogħol riparatorju sar ħażin. Qatt ma fetaħ kawża fuq dawn l-allegati nuqqasijiet.

Illi mbagħad in eżami[17], jgħid li kull ma kellu bżonn kien spray fil-ġenb u fuq il-bieba ta' wara. Jgħid li wara li sar dan ix-xogħol, l-attur ikkonferma li kien sar żball mil-kulur taż-żebgħa. Il-konvenut ma kienx kuntent. Skond hu, reġa sar xogħol ħażin. Ix-xhud reġa offra t-testimonjanza tiegħu in eżami[18]. Reġa' mar għand xi ħadd ieħor u nefaq madwar €3,500 (għalkemm it-talba tiegħu kif konfezzjonata fil-kontro-talba trid is-somma ta' €2,000). In kontro-eżami, fl-istess seduta, jikkonferma li x-xogħol magħmul minn din it-tieni persuna kien differenti. It-tieni persuna għamlet xogħol aktar minn dak miftiehem. Hu stess jikkonferma li l-attur kellu biss jagħmel il-ġenb u l-bieba ta' wara. Ma jaqbilx li hu kien sodisfatt bix-xogħol. Il-landa taż-żebgħa ħadha miegħu.

---

[16] Xhieda relattiva tibda a fol 30 tal-proċess.
[17] Magħmul fis-seduta tat-23 ta' Mejju 2022.
[18] Seduta tat-23 ta' Mejju 2022. Xhieda relattiva tibda a fol 136 tal-proċess.

Illi f'dawn il-proċeduri ġie nominat espert, ċioé Natalino Agius bħala perit tekniku. Dan irrelata fuq il-kwistjoni skond rapport magħmul minnu fis-16 ta' Ġunju 2019. In eskussjoni, jerġa jaqbel u jkompli jamplifika l-konklużjonijiet tiegħu.

Illi l-attur xehed permezz t'affidavit[19]. Hawn jispjega li ilu jagħmel dan ix-xogħol ghal ħafna snin. Jean Pierre Ciantar kien talbu sabiex jagħmel xi xogħol fuq il-vettura in kwistjoni. Ix-xogħol kien li jsewwi bieba ta' wara tal-vann li kienet maqsuma, il-faċċata ta' quddiem, xogħol fuq il-windscreen u saqaf u li tingħata passata żebgħa b'raxxa. Il-prezz kien sebá mija kollox. Beda x-xogħol. Wara xi tlett ijiem Jean Pierre Ciantar mar il-garaxx u ra li ż-żebgħa ma kinitx qiegħda taqbel u għalhekk talab li dan jerġa jsir. Hekk għamel. F'dan il-waqt, il-konvenut talab ukoll li l-vann jinżebah kollu. Għalkemm dan kien ifisser ħafna aktar xogħol, l-attur xorta offra li jagħmlu, bl-istess prezz. Il-konvenut Jean Pierre Ciantar, aċċetta. L-għada ġie għall-vann għalkemm dan ma kienx għadu tnaddaf. Fl-ebda ħin, Jean Pierre ma qallu li x-xogħol kien sar ħażin. Din il-kawża saret għaliex wara xi ġimgħat, Jean Pierre qatt ma mar biex iħallas l-ammont, skond l-attur, dovut.

<u>L-Eċċezzjoni ta' Carmel Ciantar</u>

Illi qabel xejn tajjeb li jingħad li jirriżulta ċar li Carmel Ciantar m'għandu x'jaqsam xejn mal-azzjoni odjerna. Ħareġ mingħajr dubju li l-ftehim, kemm dak inizjali, u dak rigwardanti t-tieni sett ta' xogħol dejjem sar mal-attur mill-konvenut Jien Pierre Ciantar biss. Il-fatt li Carmel Ciantar huwa s-sid ma jbiddel

[19] Dan jibda a fol 86 tal-proċess.

xejn. B’hekk din l-eċċezzjoni hija tajba u għandha tintlaqá, bil-konsegwenza naturali li Carmel Ciantar għandu jiġi liberat mill-osservanza tal-ġudizzju.

Talba Prinċipali - Mertu

Illi magħmul ir-riassunt t’hawn fuq, u deċiża l-ewwel eċċezzjoni ta’ Carmel Ciantar, it-Tribunal iqis li r-relazzjoni bejn il-partijiet rimanenti hija dik emerġenti mill-artikoli 1633 sa 1643 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta’ Malta u allura t-Tribunal qiegħed jikkunsidra l-kuntratt ta’ bejn il-kontendenti bħala wieħed t’appalt.

Illi b’mod ġenerali[20] jingħad li min jikkuntratta sabiex jagħti bħala oġġett prestazzjoni *da fare*, jitqies li qiegħed jobbliga ruħu li jagħmel dan b’diliġenza ta’ *bonus paterfamilias*[21].B’mod aktar speċifiku mbagħad, għal dak li jikkonċerna vizzji fix-xogħol magħmul, appaltatur huwa hekk preżunt li jkun ħati f’każ li xi vizzju jew difetti jimmanifestaw ruħhom[22]. Issa huwa hekk ġustament mgħallem

[20] Hawnhekk, it-Tribunal ikun qiegħed jonqos jekk ma jagħmilx referenza għas-sentenza fl-ismijiet **Pierre Darmanin vs Moira Agius et,** (App Ċiv Nru: 323/2002/1) L-enunċjazzjoni elaborata dwar il-prinċipji ġuridiċi rigwardanti l-istitut t’appalt, magħmula f’dik is-sentenza, hija ta’ spiss segwita u mħaddna mill-Qrati tagħna. Dan it-Tribunal ukoll jieħu okkażżjoni jagħmel tiegħu t-tgħalim hemm imfisser.

[21] F’dan is-sens, issir referenza għas-sentenza fl-ismijiet **Alfred Spiteri et vs Silvio Busuttil,** (App Ċiv 1408/1996/1) mogħtija mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) nhar is-7 ta’ Mejju 2010, fejn intqal hekk: *“Fost l-obbligazzjonijiet li ghandhom b’oggett prestazzjoni “di fare”, bhal ma hekk hu l-kuntratt ta’ appalt, hu mistenni li dik l-obbligazzjoni tieghu taghti rizultat finali u tajjeb f’kull rispett, biex jista’ jinghad li l-appaltatur ikkonforma ruhu mal-mudell tad-diligenza tal-bonus paterfamilias skond l-Artikolu 1132 Kodici Civili. Il-kuncett ta’ din id-diligenza jimplika li hu jadopera l-kawteli indispensabbli ghall-adempiment tal-prestazzjonijiet tieghu skond ir-regoli ta’ larti u tat-teknika tajba. Dan, difatti, huwa kriterju ghal liema spiss drabi jaghmlu riferiment il-Qrati taghna. Hekk inghad illi l-obbligu tad-diligenza jikkomprendi li l-appaltatur jippresta kapacita ordinarja u wkoll “quella diligenza e quella perizia ordinaria che gli e` imposto dalla natura del contratto”. Ara “Carmelo Scicluna -vs Giuseppe Mallia et”, Appell Civili, 31 ta’ Mejju, 1929;”*

[22] Dwar dan, issir referenza għas-sentenza fl-ismijiet **Raphael Micallef vs Anthony Agius,** (Ċit Nru: 1003/1989/2), mogħtija mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili nhar id-9 ta’ Ġunju 2004 (mhux appellata) fejn, wara li saret referenza estensiva għa-ġurisprudenza in materja, ġie enunċjat, b’awtoritá, is-segwenti: *“Fid-dawl ta’ din il-gurisprudenza prevalenti l-appaltatur*

li appaltatur m'għandux jissokta li jespleta l-inkarigu mogħti lilu jekk iqis li l-istruzzjonijiet sejrin jirriżultaw f'xogħol ħażin[23]. Huwa obbligu prinċipali tal-appaltatur li jara li x-xogħol li sejjer iwettaq ikun qiegħed isir utilment għal-kommittent li jkun inkarigaħ[24]. Naturalment ukoll, hija r-regola ewlenija li *omnia labor, optat premium*[25]. Dan il-prinċipju ma jistax jiġi faċilment skartat[26].

---

huwa meqjus fi htija ghax-xoghlijiet ezegwiti mhux skond l-arti u s-sengha, jekk jinstabu vizzji u difetti f'dawn l-istess xoghlijiet. Vizzji li hu seta' nduna bihom jew kellu, dejjem in bazi ghar-regoli ta' l-arti, jintebah bihom".

[23] Issir referenza, fost diversi, għas-sentenza fl-ismijiet **Francis Stivala noe vs Hector Borg pro et noe,** (Ċit Nru: 446/1994/2) mogħtija mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili nhar it-28 ta' Frar 2003 (mhux appellata) fejn reġa ġie kkonfermat hekk: *"Jinsab ritenut ukoll illi "l-appaltatur ma hux mehlus mir-responsabilita` avvolja jkun hemm l-approvazzjoni tax-xoghol" ("Nobbli Gioacchino Attard Montalto -vs Emanuele Schembri et", Appell Kummercjali, 28 ta' Gunju 1957). Anzi jinghad ukoll illi "e` dovere dell' appaltatore di resistere ad ordini che egli vedesse pregiudizievoli alla solidita` e contrari alle buone regole della arte" ("Nicola Vella -vs- Luigi Agius", Appell, Sede Inferjuri, 7 ta' April 1923); Huwa ghandu jezegwixxi x-xoghol lilu kommess fis-sens li "ghandu l-obbligu wkoll li jara li dan ix-xoghol ikun sejjer isir utilment u mhux b'mod li l-quddiem juri difetti. F'kaz bhal dan hu ghandu mill-ewwel ma jaghmilx ix-xoghol jew ikollu jirrispondi ghad-difetti li jigru 'il quddiem." ("Mario Blackman -vs- Carmelo Farrugia et noe", Appell Kummercjali, 27 ta' Marzu 1972);"*

[24] F'dan is-sens ukoll, issir referenza għas-sentenza fl-ismijiet **C & F Building Contractors Ltd vs Tal-Grazzja Autocare Co. Ltd**, (Ċit Nru: 975/2000/1) mogħtija mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili nhar it-12 ta' April 2012 (mhux appellata)

[25] Hija ta' spiss ġustament ċitata s-sentenza fl-ismijiet **Nutar Dr. Remigio Zammit Pace vs Sunrise Park Hotels Ltd. et,** (App Ċiv Nru: 532/2005/1) mogħtija mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) nhar il-20 ta' Novembru 2009 fejn ġie ritenut hekk: "*Ma jistax ikun qatt dubitat in linea ta' principju illi, sakemm il-prestazzjoni ma tkunx wahda gratuwita, min jippresta s-servizzi tieghu taht kwalsiasi forma, ghal vantagg ta' haddiehor, hu intitolat li jigi retribwit. Dan in omagg ghall principju illi omnia labor, optat premium. Tenut rigward ta' l-elementi probatorji determinanti fil-kaz konkret, jispetta lill-apprezzament ghaqli talQorti fil-mertu, u lill-valutazzjoni libera taghha, kemm ghandu jkun ilkwantum ta' dik ir-retribuzzjoni, anke ghaliex, fil-prattika kostanti tal-Qrati taghna, Qorti ta' revizjoni ma tiddisturbax id-diskrezzjoni ta' l-ewwel Qorti dwar dak ilkwantum jekk mhux hlief u wara li tkun konvinta illi dik id-diskrezzjoni hi manifestament errata u jkunu jezistu ragunijiet gravi illi, jekk din il-Qorti ma tissostitwix id-diskrezzjoni taghha ghal dik ta' l-ewwel tribunal, tigi krejata inikwita` ghall-parti sokkombenti"*

[26] F'dan is-sens issir referenza għad-deċiżjoni mogħtija fil-proċeduri bl-ismijiet **Improved Design Contractors vs Bellaviti & Improved Design Limited,** (Rik Nru: 201/2004) mogħti mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili nhar il-15 ta' Lulju 2004.

Illi mill-eżami tal-provi kollha, dan it-Tribunal jemmen li l-attur seħħillu jipprova l-azzjoni hekk kif rakkjuża fit-talba prinċipali tiegħu b'mod totali. Minn eżami tax-xhieda jemerġi ċar li dak li wiegħed l-attur, għamlu, u għamlu sew. Naturalment irid jingħad li ma setax isir il-kontro-eżami tal-attur għaliex dan laħaq miet. Allura, għalkemm dik ix-xhieda għandha valur probatorju sħiħ[27], trid tinqara fid-dawl li ma ġietx soġġetta għal xi interrogatorju[28]. Apparti x-xhieda peró, hemm ukoll rapport tekniku dwar dak li seħħ. Din tal-aħħar kellha l-piż tagħha għal-mod kif qiegħed jiġi deċiż dan il-każ.

Illi huwa ben risaput li f'materja bħal din, awtorità ġudikanti għalkemm m'hijiex marbuta li tilqa' b'għajnejha magħluqa[29] r-rapport magħmul minn espert tekniku[30], fl-istess nifs rapport simili ma jistax jiġi skartat leġġerment[31]. Kien jispetta lill-konvenut rikonvenzjonanti li b'xi mod ixejjen il-kontenut ta' dan l-aspett tekniku[32]. Għalkemm seta nkiteb b'mod aktar feliċi, ir-rapport tal-espert

---

[27] Wieħed huwa mistieden jara dak deċiż fis-sentenza fl-ismijiet **Micallef Insurance Agency Limited vs Mario Bugeja *et,*** (Ref Kost Nru: 4/2014) mogħtija mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili (Sede Kostituzzjonali) nhar il-24 ta' Jannar 2014.
[28] Kif jgħid l-awtur **Giorgio Bianchi**: *"L'interrogatorio formale ha la finalitá di provocare la confessione e cioé una dichiarazione affermativa che assume valore di prova legale."* – CEDAM, 2009, a fol 172.
[29] Dan in omaġġ tal-massima *dictum expertorum numquam transit in rem judicatam.*
[30] Artikolu 681 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta. Dan l-artikolu peró jrid jinqara fid-dawl ta' ġurisprudenza kostanti li awtorità ġudizzjarji m'għandhiex tiddipartixxi minn tali rapport b'mod kappriċċuż. Ċelebri fost din il-linja ta' ħsieb hija s-sentenza fl-ismijiet **Geswarda Bugeja et vs Emanuele Muscat et,** mogħtija mill-Qorti tal-Appell (Sede Superjuri) nhar it-23 ta' Ġunju 1967.
[31] Fuq din it-tematika wieħed huwa mistieden jara l-ġabra ġurisprudenzjali rakkolta fis-sentenza fl-ismijiet **Noel Pisani et vs Adam Bartolo** (Rik Ġur Nru: 13/06 JZM), mogħtija mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili nhar it-12 ta' April 2016, per Onor. Imħallef Joseph Zammit McKeon (mhux appellata).
[32] Ikun utli li ssir referenza għal dak li jgħid il-ġurista **Michele Taruffo** fil-ktieb tiegħu **Verso la Decisione Giusta** fejn dan jamplifikaw hekk: *"Bisogna d'altronde considerare che il giudice non opera da solo e nel vuoto. La prova scientifica si forma e si acquisisce nel contradditorio delle parti, e ċioé comporta almenu due conseguenze di rilievo. La prima é che anche gli avvocati debbono disporre delle conoscenze di carettere epistemologico necessarie per un impiego razionale delle prove scientifiche, ad esempio per verificare preliminarmente la loro attendibilitá e controllare la qualitá degli esperti di cui si servono come periti di parte.*

tekniku (maħtur minn dan it-Tribunal kif preċedentement presjedut), u mbagħad, b'aktar qawwa, ir-risposti tiegħu in eskussjoni fuq l-istess rapport ma tantx iħallu spazju għal dubju[33]. Ix-xogħol rikjest (u xejn aktar minn hekk!) sar sew u l-ammont mitlub huwa ferm anqas minn dak li normalment jintalab fis-suq għax-xogħol magħmul mill-attur[34]. Il-konvenut Jean Pierre Ciantar donnu jrid jagħti x'jifhem li, għaliex huwa mar għand terz biex jagħmel xogħol differenti minn dak mitlub mill-attur, allura dawn awtomatikament ifisser lix-xogħol tal-attur sar ħażin. Din id-difiżia hija bla bażi. L-attur, għamel aktar minn dak oriġinarjament maqbul, bl-istess prezz kif miftiehem.

Illi finalment f'dan il-każ, ma hemm xejn fl-atti li jagħti x'jifhem lit-Tribunal li x-xogħol imwettaq ma kien tal-ebda fejda għal konvenut Jean Pierre Ciantar[35]. L-għażla li jagħmel aktar minn dak mitlub kienet biss tal-konvenut Jean Pierre Ciantar.

Illi għal dawn ir-raġunijiet it-talba prinċipali għandha tintlaqá fit-totalitá tagħha, kontra l-konvenut Jean Pierre Ciantar biss.

Naturalmente gli stessi criteri servono per valutare l'attendibilitá delle altre perizie di parte, ed anche per verificare la qualitá dell'esperto nominato dal giudice. La seconda conseguenza é che i difensori, eventualmente per mezzo dei loro periti, possono fornire al giudice gli elementi necessari per una valutazione critica approfondita delle prove scientifiche acquisite al processo. Sotto questo profilo spetta alle parti e ai loro difensori il diritto e il dovere di collaborare con il giudice per un corretto apprezzamento di queste prove" – G. Giappichelli Editore, 2000, Kapitolu 20 intitolat *La scienza nel processo: problemi e prospettive*, a fol 295.

[33] B'mod partikolari t-Tribunal jirreferi għar-risposti li jinsabu a fol 71 tal-proċess.

[34] Ġustament sar aċċenn għal dan l-aħħar punt mid-defnsur tal-attur fit-trattazzjoni tal-għeluq. Ukoll issir referenza għat-tweġiba tal-espert għad-domanda enumerata 4 u għalhekk kif jgħid hu stess: "*le, fl-opinjoni tiegħi ma kienx prezzat tajjeb, il-prezz kien baxx ħafna għax il-vettura hija kbira u xorta tinvolvi ammont ta' xogħol biex tagħmel l-inqas proċess."*.

[35] Wieħed huwa hawn mistieden jara, kemm għal dak deċiż kif ukoll għar-rakkolta rikka ta' ġurisprudenza hemm magħmula għas-sentenza fl-ismijiet **Webcraft Limited vs Evan Cumbo *noe*,** (Rik Nru: 686/11) mogħtija mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili nhar it-13 ta' Jannar 2022. Bl-istess mod issir referenza għal dak li ntqal fis-sentenza fl-ismijiet **C&F Building Contractors Limited vs Għaqda Mużikali Maria Annunzjata *et*,** (Rik Maħluf Nru: 748/2014) mogħtija mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili nhar il-1 ta' Lulju 2022 (attwalment pendenti l-appell).

Kontro-Talba - Mertu

Illi naturalment, b'sens loġiku legali, għandu jkun allura indiskuss li t-talbiet kontenuti fit-talba rikonvenzjonali huma destinati li jfallu. Li wieħed jgħid il-kontra jkun totalment kontro-sens, għaliex, ġialadarba ġie aċċettat li l-attur għandu jitħallas tal-prestazzjoni mwettaq minnu, ma jistax mbagħad l-istess attur jiġi kkundannat iħallas xi forma ta' danni.

Illi mbagħad, per sempliċi kompletezza, jingħad li verament huwa indiskuss li dan it-Tribunal huwa munit b'fakultá differenti mill-Qrati ordinarji u ċioé l-obbligu li prinċipalment jaqta' t-talbiet quddiemu b'element t'ekwitá[36]. Issa, d-diskrezzjoni ekwitattiva m'għandhiex tintuża sabiex *jivvjola n-normi pożittivi tal-ġustizzja, sew proċedurali in kwantu għall-oneru tal-provi, sew sostantivi*[37]. Min-naħa l-oħra mbgħad dan il-kejl jippermetti wkoll ċertu ammont t'elastiċita f'dak li huwa ġudizzju[38].

Illi fil-każ odjern, għalkemm konxju li din il-kwantifikazzjoni tad-danni hija ta' xejra differenti mill-valutazzjoni ekwitattiva[39], it-Tribunal ma jqisx li setá fi

---

36 Artikolu 7 tal-Kapitolu 380 tal-Liġijiet ta' Malta.

37 *Vide* s-sentenza fl-ismijiet **Martin Paul u Connie konjugi Vella vs Chris Micallef,** (Appell Ċivili Numru. 653/2008/) deċiża mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) nhar is-6 ta' Ottubru 2010.

38 *Vide* s-sentenza fl-ismijiet **Assoċjazzjoni GS1 Malta vs Andrews Feeds (Malta) Limited,** (Appell Ċivili Nru: 851/2007/1) deċiża mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fit-12 ta' Diċembru 2008.

39 Fis-sentenza fl-ismijiet **Korporazzjoni għas-Servizzi tal-Ilma vs John Mary Caruana,** (Appell Ċivili Nru: 266/2003) deċiża mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) deċiża fl-20 ta' Novembru 2009 intqal hekk*: Distingwibilment, il-valutazzjoni ekwitativa mhix ta' l-istess xorta ta' dik l-ekwita kkontemplata taht il-Kapitolu 380 tal-ligijiet u li tikkonsenti lit-Tribunal ghal Talbiet Zghar li jiddeciedi l-kontroversja quddiemu principalment skond dak l-istrument valutattiv. Ara Artikolu 7 (1) tieghu. Hu, invece, gudizzju rigwardanti espressament u eskluzivament il-mizura tad-danni b'mod li l-Qorti tikkompleta u timla l-vojt tal-prova preciza fuq il-kwantum bhala bonum vir, ossija b'apprezzament ekwu. Effettivament, tali apprezzament jimplika gudizzju fejn fih jittiehed konsiderazzjoni tal-qaghda konkreta tal-kaz u dan fil-prattika jfisser illi l-Qorti, filwaqt li ma thosshiex marbuta bl-istima proposta, fl-istess waqt*

kwalunkwe każ jasal għal-likwidazzjoni tad-danni *ex aequoe et bono*[40] jew *arbitrium boni viri.* Anke li kieku l-konvenut rikonvenzjonanti ngħata raġun, dan in-nuqqas (karenza totali ta' provi) ma setax jiġi mimli mit-Tribunal stess[41]. Huwa offra biss verżjoni unika soġġettiva tiegħu[42] mingħajr ħjiel ta' xejn oġġettiv[43]. B'hekk ma jistax jingħata applikazzjoni għal dak li jrid l-artikolu 1135 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta.

Illi anke għalhekk allura, il-kontro-talba m'hijiex qiegħda tintlaqá.

Illi huwa ċar għat-Tribunal li din il-kontro-talba saret biss b'ritaljazzjoni għall-azzjoni magħmula mill-attur.

Illi għalhekk il-kontro-talba hija totalment infondata u qiegħda tiġi riġettata.

Għaldaqstant, it-Tribunal qiegħed jiddeċiedi din it-Talba billi filwaqt li jilqá l-eċċezzjoni tal-konvenut Carmel Ciantar u b'hekk jilliberah mill-osservanza tal-

---

ma tkunx lanqas tista' tinjora l-fatt accertat ta' l-ezistenza ta' l-illegalita u talpregudizzju ekonomiku soffert, u konsegwentement tghaddi biex taghmel uzu mill-precitat kriterju idoneju biex tasal ghall-komputazzjoni gusta, ossija, skond ma jinghad fir-rikors ta' l-appell, "ghallanqas ghall-parti mill-ammont mitlub mill-Korporazzjoni attrici appellanti";

[40] *Vide* s-sentenza fl-ismijiet **Charles Attard vs Carmela Frendo,** (523/1983/1) deċiża mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili nhar il-31 ta' Jannar 2003.

[41] F'dan is-sens, b'mod speċjali għal dak li jikkonċerna dan it-Tribunal, issir referenza għas-sentenza fl-ismijiet **Fallon Grech Blackman vs Lara Filletti**, (App Ċiv Nru: 474/2002/1) mogħtija mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) nhar it-23 ta' Ġunju 2004 fejn dwar dan intqal hekk: *"B'danakollu dan ma jfisserx, ukoll, illi kien hemm xi obbligu fuq it-Tribunal f'dan il-kaz li jikkonduci hu l-provi tal-partijiet."*

[42] F'dan is-sens utli l-kliem li jgħid l-awtur **Giorgio Bianchi** fejn ġustament jispjega li *"Le dichiarazioni pro sé hanno, per evidenti ragioni, efficacia probatoria minima, in considerazione della scarsa affidibilitá della affermazione di fatti a sé favorevoli e sfavorevoli alla controparte."* – CEDAM, 2009, a fol 172.

[43] Kif intqal fis-sentenza fl-ismijiet **Austin Camilleri vs Michael Micallef *pro et noe*,** (App Ċiv Għawdex Nru 60/2003/1) mogħtija mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) nhar il-14 ta' Lulju 2004: *"Naturalment filwaqt li l-kriterju ta' l-ekwitá ma jiskansax lil xi parti milli ġġib il-provi idonea biex issostni t-talba jew id-difiża tagħha għal-istess talba, r-rilevanza jew l-awtorizazzjoni tagħhom hi mħollija fid-diskrezzjoni assoluta tal-Ġudikatur."*

ġudizzju, jilqá t-talbiet tal-attur rikonvenzjonat fil-konfront ta’ Jean Pierre Ciantar, jiċħad l-eċċezzjonijiet tal-konvenut Jean Pierre Ciantar filwaqt li jilqa' l-eċċezzjonijiet tal-attur rikonvenzjonat għal-kontro-talba ta’ Jean Pierre Ciantar, liema kontro-talba qiegħda tiġi miċħuda, u konsegwentement jordna lill-konvenut rikonvenzjonanti, Jean Pierre Ciantar, waħdu, iħallas lill-attur l-ammont ta’ sebá mitt Ewro (€700) oltre l-VAT fuq l-istess ammont, bl-imgħax legali mill-1 ta’ Novembru 2018[44] sad-data tal-pagament effettiv.

L-ispejjeż ta’ dawn il-proċeduri, salv għal dawk rigwardanti r-risposta ta’ Carmel Ciantar, inklużi dawk tal-ittra uffiċjali msemmija fl-Avviż tat-Talba jitħallsu mill-konvenut rikonvenzjonanti Jean Paul Ciantar.

L-ispejjeż ta’ Carmel Ciantar jitħallsu mill-attur.

Dr. Joseph Gatt LL.D.
Ġudikatur

[44] Data tal-preżentata tal-Avviż tat-Talba. L-ittra uffiċjali eżebita a fol 4, għalkemm jidher li saret risposta għaliha, ma tindikax fedelment li ġiet notifikata.